

Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Eğitim Programının Değerlendirilmesi*

Evaluation of the Curriculum of the Department of Information Management of Hacettepe University

Zehra Yanar

Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü, 06800 Beytepe, Ankara.
zehrayanar@gmail.com

Öz: Bu çalışma Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü 4. sınıf öğrencilerinin ders programı ve Bölümde verilen hizmetler konusunda değerlendirmelerini almak üzere hazırlanmıştır. Bu amaçla bir anket oluşturulmuş, 50 öğrenci üzerinde uygulanmış ve 45 öğrenci tarafından yanıtlanmıştır. Çalışma kapsamında Bölüm tarafından verilen hizmetler ile zorunlu ve seçmeli dersler değerlendirilmiştir. Bulgular öğrencilerin verilen eğitim ve hizmetlerden kısmen memnun olduklarını göstermektedir (eğitim: %53-hizmetler: %67). Öğrencilerin %62'si bilgisayar sayısının azlığı ve çıktı hizmetinin yetersizliği nedeniyle verilen laboratuvar hizmetinin eksik olduğunu belirtmişlerdir. Bölümdeki bilgilendirici pano ve işaretler ise yeterli düzeyde bulunmuştur. Öğrenciler seçmeli dersleri zorunlu derslere tercih etmektedirler. Öğrencilerin üçte biri mezuniyetten sonra eğitimini aldıkları mesleği yapmayı planlarken, yaklaşık yarısı bu konuda kararsız kalmışlardır.

Anahtar sözcükler: Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü, bilgi ve belge yönetimi eğitimi, program değerlendirme, öğrenci görüşleri

Abstract: *This study aims to analyze the curriculum of, and the services provided by, the Department of Information Management of Hacettepe University on the basis of the opinions of its senior students. A questionnaire was used to collect data from students (response rate: 90%). It was found out that students are partly satisfied with the curriculum (53%) and the service quality (67%). Some 62% of students found the laboratory service (the number of PCs and printers) inadequate. Students thought signs*

and the bulletin boards at the Department are satisfactory. They liked selective courses better than the compulsory ones. One third of students said they plan to practice their profession when graduated while almost half are undecided.

Keywords: *Hacettepe University Department of Information Management, education for information management, program evaluation, student opinion surveys*

Giriş

Bilinen hemen her şey büyük bir hızla ve sürekli olarak değişmektedir. İvmesi gittikçe artan bu değişim ortamında değişmeyen tek şey, bilginin her geçen gün artan önemi ve gücü olmaktadır. Çok yakın bir süre önce ülkelerin gelişmişlik düzeyleri sanayileşmedeki başarılarıyla değerlendirilirken, günümüzde gelişmişliği belirleyen başlıca öge, ülkelerin bilgi üretimi ile üretilen bilginin teknoloji ve hizmetlere en başarılı şekilde dönüştürülebilme becerisinde aranmaktadır (Çakın, 2000). “Bilgi ve belge yönetimi” kavramı bu bağlamda önemli rol oynamaktadır.

Bilgi ve belge yönetimi eğitiminde temel amaç ve sorumluluk; “öğrencilerine mesleklerinin gerektirdiği bilgi, beceri ve teknik yetkinliği kazandırmak ve karşılaşılabilecekleri mesleki sorunlara çözüm üretebilecek nitelikler ile donatılmalarına yardımcı olmak” olarak tanımlanmıştır (Çakın, 1999).

Türkiye’de bilgi ve belge yönetimi eğitimi 2002 yılına kadar “Kütüphanecilik”, “Arşivcilik” ve “Dokümantasyon ve Enformasyon” anabilim dalları ile sağlanırken, bu bölümler 29 Ocak 2002 tarihli Yükseköğretim Kurulu Yürütme Toplantısında “Bilgi ve Belge Yönetimi” olarak yeniden adlandırılmıştır (Çakın, 2005). Bu karar ile birlikte bünyesinde sözü geçen anabilim dallarını barındıran bölümler köklü bir değişim yaşamışlardır. Günümüzde

* En İyi Öğrenci Bildirisi Üçüncülük Ödülü / Winner of the Best Student Paper Award, Third Place.

Türkiye’de bilgi ve belge yönetimi eğitimi devlet üniversitelerinden Hacettepe, Ankara, İstanbul ve Marmara Üniversiteleri ile bir vakıf üniversitesi olan Başkent Üniversitesinde bulunmaktadır. Devlet üniversitelerinde genellikle edebiyat fakülteleri bünyesinde yer alan bölüm, Başkent Üniversitesinde İletişim Fakültesine bağlıdır.

Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümünde, o zamanki adıyla Kütüphanecilik ve Dokümantasyon Enstitüsünde, mesleki öğretim Ekim 1972’de Bilim Uzmanlığı Programı ile uygulamaya konulmuşsa da, gerçekte Bölümün düşünsel alt yapısı, bu tarihten beş yıl kadar önce 1967 yılında Hacettepe Üniversitesinin kuruluş yasasıyla oluşturulmaya başlanmıştır. Enstitünün kurucusu Prof. Dr. İlhan Kum’dur. Bölüm 1972–1973 eğitim-öğretim yılında 16 öğrenci ile eğitime başlamıştır (Hacettepe, 1967, s. 14; aktaran: Çakın, 1997).

Altı profesör, üç doçent, bir doktoralı öğretim görevlisi, bir doktoralı uzman, bir uzman ve altı araştırma görevlisinin bulunduğu H.Ü. Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümünde lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde eğitim verilmektedir. Lisans düzeyinde öğrenciler bir yılı hazırlık olmak üzere toplam beş yıllık bir eğitim-öğretim sürecinden geçmektedirler. Dört yıllık eğitim programının ilk iki yılında mesleki teorik bilgiler verilirken, sonraki iki yılda bu derslere ilaveten uygulamalı ve seçmeli derslere ağırlık verilmektedir. Tüm Hacettepe Üniversitesinde uygulanan kredili sistem bu bölümde de uygulanmaktadır. Zorunlu ve seçmeli dersler 1, 2 ve 3 kredi ile derecelendirilmektedir. Bir öğrencinin mezun olması için 135 krediyi tamamlama zorunluluğu vardır.

Bölüm içinde öğrencilerin kullanımına açık bir bilgisayar laboratuvarı yer almaktadır. Laboratuvar 1993–1995 yılları arasında Millî Kütüphane koleksiyonunun bibliyografik künyelerinin MARC formatında bilgisayar ortamına aktarılması projesinden sağlanan gelir ile kurulmuştur (Çakın, 1997). Öğrenciler her ders yılı başında belirli bir miktar ödeme yaparak laboratuvardan yararlanma hakkını elde etmektedirler. Ayrıca Edebiyat Fakültesi içerisinde yer alan bilgisayar laboratuvarından da bölüm öğrencileri ücretsiz olarak yararlanabilmektedirler. Bölüm laboratuvarı 09.30’dan 16.30’a kadar hizmet vermektedir. Edebiyat Fakültesi laboratuvarı ise 09.00–16.00 arasında öğrenci kullanımına açılmaktadır. Şu anda bölüm laboratuvarında öğrenciler için 25 adet kişisel bilgisayar ve bir adet yazıcı bulunmaktadır.

İlgili Çalışmalar

Herhangi bir eğitim-öğretim kurumunda öğrencilerin memnuniyet düzeyini öğrenmek ya da öğrenci görüşlerini almak üzere çeşitli çalışmaların yapılması ile mevcut eksikliklerin öğrenilmesi ve buna göre iyileştirmelere gidilmesi sağlanabilir. Eğitim kurumlarının hizmetlerinden yararlanan öğrencilerin memnuniyetleri, eğitimde kalite iyileştirme çalışmaları için önemli bir veri kaynağıdır.

Öğrenci memnuniyeti yaklaşımı, öğrencilerin görüşlerinin önem taşıdığı inancından doğmuştur. Öğrenme sürecinde katılımcı olarak yer alan öğrenciler eğitimde gelişim ve güçlenmenin ilk ve en temel noktasını oluşturmaktadırlar. Bu yüzden öğrenciler eğitim süreci içinde anahtar olarak tanımlanmalıdırlar (Harvey, 1996). Öğrencilerin anketler aracılığı ile değerlendirmelerinin alınması sonucu eğitimde zayıf ve güçlü yanlar belirlenebilmekte, memnuniyetsizlik duyulan durumlar ortaya çıkabilmekte ve derslerin uygunluğu saptanabilmektedir (Williams, 2002).

Öğrenci değerlendirmeleri üzerine yapılmış çalışmalardan birkaç örnek aşağıda yer almaktadır.

2001 yılında yapılan bir çalışmada Robert Gordon Üniversitesinde yüksek lisans düzeyinde bilgi yönetimi eğitimi almış ve tamamlamış 24 öğrenci ile henüz bu eğitimi almakta olan 13 öğrencinin dersler hakkındaki görüşleri alınarak sonuçları sunulmuştur (Marcella ve Baxter, 2001). Öğrencilerin %78’i derslerin beklentilerini tam olarak karşıladığını belirtmişlerdir. Ancak mezun olmuş öğrencilerin daha olumlu yanıtlar verdikleri de gözlenmiştir. Bunun yanında mezun olan öğrencilerin geneli (21 öğrenci) kütüphanecilik mesleğine girmek istediklerini belirtirlerken, iki kişinin ne yapmak istediğine karar veremediği, bir kişinin ise laboratuvar teknisyeni olmak istediği gözlenmiştir. Yeni öğrencilerden 11’i kütüphaneci, ikisi medya araştırmacısı olarak görev yapma isteğini dile getirmiştir. Bu çalışmada öğrencilere derslerin zayıf ve güçlü yönleri hakkında sorular yöneltilmiştir. Güçlü yönler mezun olmuş öğrencilere göre bilgi teknolojilerine ayrılan zaman iken, henüz mezun olmamış öğrencilere göre araştırma ve bilgi arama becerileri olarak görülmüştür. Zayıf yönleri teorik olması, kataloglama ve bilgi teknolojilerindeki eksiklikler olarak belirtilmiştir.

Bir diğer çalışmada ise Gana Üniversitesi kütüphanecilik ve arşivcilik öğrencilerinin değişen algı ve motivasyon durumları uygulanan bir anket ile ölçülmüştür (Tiamiyu, Akussah ve Tackie, 1999). Çalışmada arşivcilik ve kütüphanecilik öğrencilerinin eğitim programı ve bu programa yönelik görüşleri karşılaştırılmıştır. Öğrenciler genellikle bilgi mesleğini çekici ve güzel bir kariyer imkânı olarak algıladıklarından motivasyonlarının yüksek olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca arşivcilik ve kütüphanecilik öğrencilerinin kendi alanlarındaki dersler, meslekleri ve kariyerleri konusunda pozitif düşüncelere sahip oldukları görülmüştür.

Uzaktan eğitim yoluyla kütüphanecilik ve bilgilim eğitimi almakta olan öğrencilerin görüşlerine yer verilen bir başka çalışmada anket yöntemi kullanılmış olup, sonuçlar tablolastırılarak sunulmuştur (Wilde ve Epperson, 2006). Öğrencilerin bilgilim alanını seçme nedenlerinin başında Amerikan Kütüphane Derneği’nin (ALA: American Library Association) akreditasyonu ile yüksek lisans programının ve bilgilim eğitiminin çekiciliği gelmektedir. Bunun yanında öğrencilerin pek çoğu

eğitimini tamamladıktan sonra akademik kütüphanelerde çalışma isteklerini vurgulamışlardır. Son olarak öğrenciler beklentileri ile mevcut durumu karşılaştırmışlardır. Öğrencilerin en büyük beklentisi danışma ve eğitsel hizmetler yönündedir. Bu beklentilerin bölüm tarafından karşılandığı belirtilmiştir.

Bir çalışmada enformatik öğrencilerinin web tabanlı ders sisteminden memnuniyetleri ölçülmüştür (Johnson, Zhang, Tang, Johnson ve Turley, 2004). Çalışma sonucunda çevrimiçi derslerin öneminin artması ile birlikte bunların kullanılabilirliğinin de arttığı belirtilmiştir. Ancak öğrenen ve öğretenler ders içeriği ve öğrenme nesnelерinin önemli olduğu görüşünde birleşmişler, teknolojinin bunlara oranla ikinci planda olması gerektiği yönünde fikir belirtmişlerdir.

Hazırlanan bir raporda kütüphanecilik ve bilginbilim eğitimi veren ülkeler karşılaştırılmış ve genel bir değerlendirme yapılmıştır. Çalışma kapsamına alınan ülkeler; İskandinav ülkeleri, Avustralya, Çin, İspanya, Türkiye ve İngiltere olmuştur. Raporda Türkiye'deki kütüphanecilik ve bilginbilim eğitimi ile ilgili 3 nokta önemle vurgulanmıştır. Bunlar, düşük seviyede eğitimsel deneyimlerin öğrencilerde negatif etki yaratması ve bunun motivasyonu etkilemesi, fakülte üyelerinin kaliteli araştırma yapabilmek için yeterli zamana sahip olmamaları ve araştırmacılar arasında işbirliğinin sağlanamamış olması olarak aktarılmıştır (Rochester ve Vakkari, 2003).

Bahşişoğlu (1986) yaptığı çalışmada Türkiye'deki Kütüphanecilik Bölümü öğrencilerinin bölümü seçme nedenleri ve mesleğe yaklaşımlarını konu almıştır. Bahşişoğlu öğrencilere neden bu mesleği seçtikleri, mesleği nasıl tanıdıkları ve öğrencilerin gelecek hakkındaki düşüncelerini öğrenmek amacıyla bir anket uygulamıştır. Öğrencilerin mezun olduktan sonra mesleği yapıp yapmayacaklarına dair bir soru da bu anket içinde yer almıştır. Sonuçta öğrencilerin büyük bir kısmının bölüm hakkında önceden bilgi sahibi olduğu, öğrenime başladıktan sonra bölüm hakkındaki görüşlerinin olumlu yönde değiştiği ve meslekte çalışma isteklerinin arttığı anlaşılmıştır.

Yukarıda sıralanan çalışmalardan da görüldüğü üzere kütüphanecilik ve bilginbilim alanında öğrenci değerlendirmelerini almaya yönelik pek çok çalışma yapılmıştır. Bu ve buna benzer çalışmalar eğitimde kaliteyi yükseltecek ve öğrencilerin motivasyonlarını arttıracaktır.

Amaç, Yöntem ve Veri Toplama Tekniğı

Çalışmanın amacı, Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümünde 2006–2007 eğitim-öğretim yılında 4. sınıfta okumakta olan öğrencilerin bölüm müfredatı ve hizmetler hakkındaki değerlendirmelerinin saptanmasıdır.

Çalışmada betimleme yöntemi kullanılmış, veriler anket tekniğı ile toplanmıştır. Veriler toplanırken sorulara verilecek cevaplar için “katılıyorum”, “katılmıyorum” ve “kısmen katılıyorum” seçenekleri sunulmuştur.

Ankette öğrencilere üç bölümde toplam 77 soru yöneltilmiştir. Bu üç bölüm “genel değerlendirme”, “hizmetlerin değerlendirilmesi” ve “zorunlu ve seçmeli derslerin değerlendirilmesi” olarak adlandırılmıştır. Genel değerlendirme kısmında yer alan iki soru aracılığıyla öğrencilere bölümü seçerken bölüm hakkındaki bilgi düzeyleri ve genel anlamda eğitimden memnuniyet durumları sorulmuştur. Bölümde verilen hizmetlerin kapsamına laboratuvar hizmetleri ile pano ve işaretler alınmıştır. Zorunlu ve seçmeli dersler ile ilgili sorular 1., 2. ve 3. sınıf dersleri olarak gruplandırılmıştır. Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümünde 4. sınıfta verilen dersler çalışma yapılırken halen sürmekte olduğundan ve ilk kez verildiklerinden 4. sınıf dersleri araştırma kapsamına alınmamıştır. Öğrencilere en kapsamlı ve ayrıntılı sorular derslerin değerlendirilmesi kısmında yöneltilmiştir. Derslerin niteliğine uygun olarak, benzer kapsamlı dersler için benzer sorular yöneltilerek dersler arasında karşılaştırma yapma imkânı sağlanmaya çalışılmıştır.

Anket Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü 4. sınıfında öğrenim gören 50 kişi üzerinde uygulanmış, 45 kişiden yanıt alınarak öğrencilerin %90'ının katılımı sağlanmıştır.

Toplanan veriler SPSS 11.5 programı aracılığıyla kodlanmış, gerekli tablo ve grafikler Excel programı yardımı ile oluşturulmuştur.

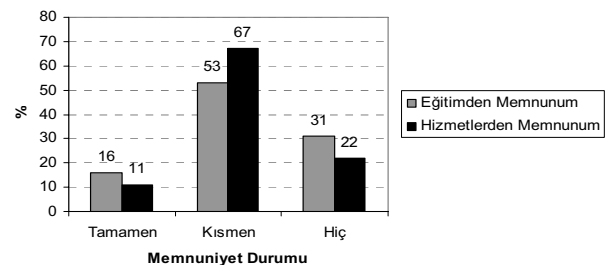
Çalışmada tüm öğrencilerin laboratuvardan yararlandığı ve zorunlu derslerin tüm öğrenciler tarafından alındığı varsayılmıştır.

Bulgular

Genel Durum ve Hizmetler ile İlgili Bulgular

Ankette yer alan “Bölümü bilerek ve isteyerek seçtim” önermesine öğrencilerin yarısına yakını (%47) “kısmen katılıyorum” cevabı vermiştir. Yüzde 22'si bölümü bilerek ve isteyerek seçtiklerini, %31'i ise bölüm hakkında bilgi ve isteğe sahip olmadan seçim yaptıklarını belirtmişlerdir.

Hizmetlerin değerlendirilmesi amacıyla ilk olarak öğrencilere aldıkları eğitim ve verilen hizmetlerden genel olarak memnun olup olmadıkları sorulmuştur. Elde edilen veriler Şekil 1'de özetlenmektedir.

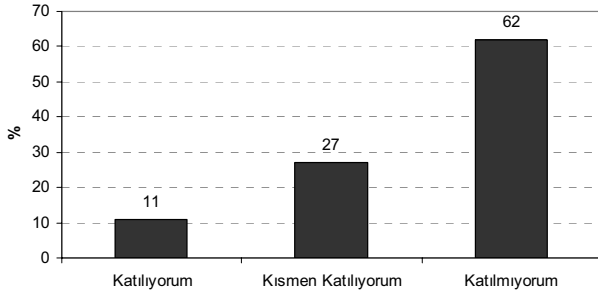

Şekil 1. Eğitim ve hizmetlerden duyulan memnuniyet oranları

Şekilden de görüldüğü üzere öğrencilerin hem eğitim hem de verilen hizmetler konusunda benzer memnuniyet düzeylerine sahip oldukları ortaya çıkmıştır.

Laboratuvar Hizmeti ile İlgili Bulgular

Bölümde verilen laboratuvar hizmetinin yeterliliği konusunda yöneltilen soruya alınan cevaplar doğrultusunda elde edilen bulgular Şekil 2’de yer almaktadır.

Şekil 2. Verilen laboratuvar hizmeti yeterlidir.

Ankete katılan öğrencilerin yarısından fazlası Laboratuvar hizmetini yetersiz bulmuşlardır. Bu durum daha ayrıntılı olarak incelenmiş ve aşağıdaki bulgular elde edilmiştir (Tablo 1).

Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun verilen çıktı hizmetinin ve bilgisayar sayısının yetersiz olduğunu düşündükleri saptanmıştır. Diğer sorulara göre kısmen memnuniyet duyulan iki noktanın istenilen her an laboratuvarından yararlanma ve bunun için katkıda bulunulan bedelin uygun olması olarak belirlenmiştir.

Tablo 1. Laboratuvar hizmetlerinin değerlendirilmesi

	1	2	3
Bilgisayar sayısı yeterlidir.	%11	%9	%80
Öğrenciler diledikleri her an laboratuvarından yararlanabilirler.	%13	%40	%47
Ücreti uygundur.	%13	%40	%47
Düzenli çıktı hizmeti verilir.	%7	%16	%78

Not: 1. Katılıyorum, 2. Kısmen Katılıyorum, 3. Katılmıyorum (N=45)

Bilgilendirici Pano ve İşaretler ile İlgili Bulgular

Bölümde bilgilendirici pano ve işaretlerin bulunması ile ilgili olarak yöneltilen soruya %47 oranında olumlu cevap verilmiştir. Kısmen cevabının oranı %40, olumsuz cevapların oranı ise %13’tür.

Zorunlu Dersler ile İlgili Bulgular

Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümünde verilen zorunlu dersler pek çok yönden değerlendirmeye alınmış ve elde edilen bulgular sunulmuştur. Değerlendirmede derslerin amacına uygun olarak işlenip işlenmediği, devamlılığı olan derslerin bu niteliği taşıyıp taşımadığı, teknik donanım

gerektiren derslerde bu ihtiyacın ne ölçüde karşılandığı, uygulamaya yönelik derslerde verilen ödevlerin pekiştirici olup olmadığı ve İngilizce verilen derslerin sorun yaratıp yaratmadığı yöneltilen sorular arasındadır.

Çalışma kapsamında, verilen derslerin amaçlarını ne ölçüde yansıttıkları araştırılmıştır. Bir dersin amacı <http://www.bby.hacettepe.edu.tr/> adresinde yer alan ders içerik tanımlarının ders kapsamında ne ölçüde gerçekleştirildiği olarak tanımlanmıştır. Öğrenciler bölümde verilen zorunlu derslerin genellikle amaçlarına uygun olarak işlendiğini belirtmişlerdir. Birinci sınıf dersleri için verilen cevaplar genellikle “kısmen katılıyorum” yönünde olurken, 2. ve 3. sınıfta bu oranlarda artış gözlenmiştir. Birinci sınıfta verilen 4 dersten 2’sinin, 2. sınıfta verilen 8 dersten 5’inin ve 3. sınıfta verilen 8 dersten 6’sının amaçlarına uygun olarak işlendiği belirtilmiştir. En olumlu cevaplara 3. sınıf derslerinde rastlanmıştır.

Bölümde bazı dersler iki dönemlik olup içerik olarak birbirini takip eder ve izleyen dönemlerde verilir. Çalışma kapsamında söz konusu derslerin bu niteliklerini ne ölçüde gerçekleştirdiği anlaşılmaya çalışılmıştır. Öğrenciler bu dersler konusunda olumlu görüşler bildirmişlerdir. Birinci sınıfta 3 dersten 2’sinin ve 2. sınıfta 4 dersten 2’sinin devam niteliği taşıdığı belirtilmiştir. Üçüncü sınıfta ise birbirinin devamı niteliği taşıyan ders yoktur.

Bazı dersler teknik konular içermektedir. Toplam üç zorunlu ders teknik donanım gerektirmektedir. Öğrenciler bu derslerde donanımın ne ölçüde kullanıldığına dair sorulara 1. sınıfta olumsuz, 2. sınıfta kısmen olumlu ve 3. sınıfta olumlu yanıtlar vermişlerdir.

Bölümde uygulamaya yönelik dersler de vardır ve bu derslerde, dersleri pekiştirmek amacıyla dönemlik ya da haftalık ödevler verilmektedir. İkinci ve 3. sınıfta verilen derslerden 3’ünde ödev uygulaması yapılmıştır. Elde edilen tüm bulguların olumlu yönde olduğu görülmüştür. Öğrenciler ödevlerin ders içeriklerini pekiştirdiği yönünde görüş bildirmişlerdir.

Bölüm derslerinin üçte biri İngilizce olarak verilmektedir. Çalışma kapsamında derslerin İngilizce verilmesinin öğrenciler üzerinde sorun yaratıp yaratmadığı konusu üzerinde durulmuştur. İkinci ve 3. sınıfta İngilizce olarak verilen 3 dersin sorun yaratmadığı öğrencilerin pek çoğu tarafından belirtilmiştir.

Seçmeli Dersler ile İlgili Bulgular

Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümünde zorunlu derslerin yanında seçmeli dersler de sunulmaktadır. Seçmeli derslerin zorunlu derslerden farkı, öğrencilerin dersleri kendi istek ve beklentileri doğrultusunda seçmeleridir. Öğrencilerin mezun olana kadar almaları gereken seçmeli ders sayıları belirlenmiştir. Bir başka deyişle, hiç seçmeli ders almamış, ya da seçmeli ders kredisini tamamlamamış öğrenciler mezun olamazlar.

Seçmeli dersleri; bölüm tarafından verilen temel seçmeli dersler, öğrencilerin başka bölümlerden ilgileri doğrultusunda aldığı servis dersleri ve yandal programı için sunulan seçmeli dersler olmak üzere üç grupta toplamak mümkündür. Öğrenciler, kayıt/ekle-sil dönemlerinde danışmanları ile görüşerek ve dersler hakkında temel bilgileri alarak bu dersleri yüklenmektedirler.

Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümünde seçmeli dersler öğrencilerin mezun olduktan sonra hangi alanlara yönelmeleri gerektiği konusunda da fikir sahibi olmalarını sağlaması açısından büyük önem taşır. Seçmeli dersler öğrencilerin “kütüphanecilik”, “arşivcilik” ya da “dokümantasyon ve enformasyon” alanlarından birine yönelmelerine olanak sağlayacak şekilde düzenlenmiştir.

Çalışma kapsamında öğrencilerin seçmeli dersleri hangi kriterler doğrultusunda yükledikleri, yani ders seçimlerini etkileyen unsurların neler olduğu araştırılmıştır. Yapılan bu araştırma sonucunda öğrencilerin seçmeli dersleri alırken hem ders içeriğine, hem de dersi kimin verdiğine baktıkları görülmüştür. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun seçmeli dersleri ya içeriğine bakarak (%87) ya da kimin verdiğine bakarak (%93) seçtikleri ortaya çıkmıştır.

Çalışma kapsamında zorunlu dersler için kullanılan kriterler seçmeli dersler için de kullanılarak bazı sonuçlara ulaşılmıştır. Bu sonuçlar aşağıda listelenmiştir.

İkinci ve 3. sınıfta verilen seçmeli derslerin amacına uygun olarak işlenip işlenmediğine dair soruya tüm seçmeli dersler için olumlu cevaplar alınmıştır. “Katılmıyorum” cevabına rastlanmamıştır.

Seçmeli dersler içinde de devamı olan dersler yer almaktadır. İkinci sınıfta verilen ve devamı olan dersler için öğrencilerin dörtte üçünden fazlası, 3. sınıfta ise tamamı olumlu görüş bildirmişlerdir.

Teknik donanım gerektiren seçmeli derslerde donanım kullanımı ile ilgili soruya 2. sınıf için olumsuz, 3. sınıf için olumlu cevaplar verilmiştir.

Seçmeli derslerde verilen ödevler konusunda 2. sınıf için olumsuz ve ortalama görüşler mevcutken, 3. sınıfta olumlu görüşlerin daha fazla olduğu görülmüştür.

İkinci sınıfta verilen iki seçmeli derste dil eğitimi verilmektedir. Çalışma kapsamında dil derslerinin dil eğitimi verme vizyonlarını ne ölçüde gerçekleştirdikleri araştırılmış, derslerin bu vizyonlarını gerçekleştirdiği sonucuna varılmıştır.

Verilen iki seçmeli ders bilgi merkezlerini tanıtmaktadır. Bu derslerden birinde gezilere yer verilmektedir.

Bazı seçmeli dersler aktif öğrenci katılımı ile işlenmesi gereken derslerdir. Bu derslerde tartışma ortamının ne ölçüde oluşturulduğu ile ilgili soruya öğrenciler genellikle olumlu yanıtlar vermişlerdir.

Mezun Olduktan Sonra Meslekte Çalışmak İsteyen Öğrencilerin Oranı

Öğrencilerin neredeyse yarısı (%49) eğitimini aldıkları mesleği yapıp yapmayacakları ile ilgili soruya “kısmen

katılıyorum” cevabını vermişlerdir. Bunun yanında %33 oranında “katılıyorum” ve %18 oranında “katılmıyorum” cevabı alınmıştır. Mesleğini yapmak istemeyen öğrencilerin oranının nispeten düşük olması, bölümde okuyan öğrencilerin genelinin, tamamen ya da kısmen ileride bu mesleği yapmayı düşündükleri sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Değerlendirme, Sonuç ve Öneriler

Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümünde okumakta olan öğrencilerin bölüm değerlendirmesini almak amacıyla yürütülen bu çalışmada bölümün mevcut durumu, eksiklikleri ve yeterlikleri konusunda pek çok yararlı sonuca ulaşılmıştır.

Öğrencilerin yarısına yakınının bölümü çok fazla bilgi sahibi olmadan seçtikleri görülmüştür. Tanıtım günleri, oryantasyonlar veya bunlar gibi etkinlikler ile potansiyel öğrencilerin bölümü tanımaları, bilmeleri veya öğrenmeleri sağlanabilir. Böylece gelecekte öğrencilerden bölümü tanıdıkları ve bildikleri için daha fazla verim alınması mümkün olabilecektir.

Eğitim ve verilen hizmetler konusunda genellikle ortalama görüşler belirtilmiştir. Bu durumun iyileştirilmesi için çalışılmalı, öğrenci ihtiyaçları dikkate alınarak hizmetlerde ve eğitim programında düzenlemeler yapılmalıdır.

Bölümde verilen laboratuvar hizmeti ile ilgili öğrenci görüşlerinin bilgisayar sayısının azlığı ve çıktı hizmetinin yetersizliği nedeniyle olumsuz yönde olduğu gözlenmiştir. Bu durumun iyileştirilmesi için gerekli çalışmalar yapılmalı, bilgisayar ve yazıcı sayılarında artış sağlanmalıdır.

Öğrencilerin genellikle birinci sınıf dersleri için olumsuz görüşler sergiledikleri, fakat yıllar içinde görüşlerinin değiştiği gözlenmiştir. Bu durum 1. sınıf derslerinde bir sorun bulunduğu ya da öğrencilerin bölüme uyumlarının henüz gerçekleşmemiş olması şeklinde değerlendirilebilir. Bunun nedeni ve çözüm yolları araştırılmalıdır.

Bölümde verilen ve teknik donanım gerektiren derslerde donanım kullanımı konusunda 1. ve 2. sınıfta genel görünümün olumsuz yönde olduğu görülmüştür. Bu dersler gözden geçirilmeli ve dersler teknik donanımlar kullanılarak desteklenmelidir.

Öğrenciler, mezun olunca eğitimini aldıkları mesleği yapıp yapmayacaklarına dair yöneltilen soruya genellikle ortalama yanıtlar vermişlerdir. Mesleğini “kesinlikle” yapacağını belirten öğrencilerin oranının %50’den az olması düşündürücüdür. Öğrencilere mesleği benimsetici düzenlemeler yapıldığı takdirde mesleğini yapmak isteyen öğrencilerin oranı artabilir.

Öğrenci değerlendirmesini almaya ya da öğrenci memnuniyetlerini ölçmeye yönelik çalışmalar sürekli olarak yapılmalı, ders programları düzenlenirken, yeni yöntemler geliştirilirken ya da öğrencileri doğrudan

etkileyebilecek kararlar verilirken öğrenci görüşleri göz önüne alınmalıdır.

Teşekkür

Çalışmamda yardımcı olan Doç. Dr. Nazan Uçak ve Prof. Dr. Yaşar Tonta'ya ve anketimi yanıtlayarak bana yardımcı olan tüm arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Kaynakça

- Bahşişoğlu, H. (1986). *Kütüphanecilik öğrencilerinin Kütüphanecilik Bölümünü seçme nedenleri ve kütüphanecilik mesleğine yaklaşımları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Çakın, İ. (1997). 25. Yılında Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü. B. Yılmaz (Yay. haz.), *Kütüphanecilik Bölümü. 25. Yıl'a Armağan* içinde (s. 7-31). Ankara: H.Ü. Kütüphanecilik Bölümü.
- Çakın, İ. (1999). Kütüphanecilik eğitimi ve yeni hedefler. Ö. Bayram, E. Erkan ve E. Yılmaz (Yay. haz.), *21. Yüzyıla Doğru Türk Kütüphaneciliği: 35. Kütüphane Haftası Bildirileri* içinde (s. 135-146). Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği.
- Çakın, İ. (2000). Bilgi profesyonellerinin eğitiminde yeniden yapılanma: Hacettepe Üniversitesi örneği. *Türk Kütüphaneciliği* 14, 3-17. 10 Nisan 2007 tarihinde <http://eprints.rclis.org/archive/00005651/01/irfan%C3%A7ak%C4%B1n.pdf> adresinden erişildi.
- Çakın, İ. (2005). Cumhuriyet'ten günümüze bilgi profesyonellerinin eğitiminde başlıca yönelişler. *Türk Kütüphaneciliği*, 19, 7-24. 17 Mayıs 2007 tarihinde http://www.kutuphaneci.org.tr/web/node.php?action=6&type=6&target=contentShow&id=1453&node_id=192 adresinden erişildi.
- Hacettepe Üniversitesi Kurulması Hakkında Kanun*. (1967). Ankara: Başbakanlık Devlet Matbaası.

- Harvey, L. (1996). *Transforming higher education: students as key stakeholders*. Högskoleverket Conference. 10-11 September 1996, Sweden'da sunulan bildiri. 17 Mayıs 2007 tarihinde <http://www.uce.ac.uk/crq/publications/leondahl.pdf> adresinden erişildi.
- Johnson, T., Zhang, J., Tang, Z., Johnson, C. ve Turley, J. (2004). Assessing informatics students' satisfaction with a web-based courseware system. *International Journal of Medical Informatics* 73(2), 181-187. 16 Mayıs 2007 tarihinde ScienceDirect veri tabanından erişildi.
- Marcella, R. ve Baxter, G. (2001). The demand for undergraduate course provision in information and library studies. *Education for Information*, 19, 277-297. 13 Mayıs 2007 tarihinde EbscoHost veri tabanından erişildi.
- Rochester, M. ve Vakkari, P. (2003). International Library and Information Science research: A comparison of national trends. *IFLA Professional Reports*, 82. 23 Aralık 2006 tarihinde <http://www.ifla.org/VII/s24/pub/iflapr-82-e.pdf> adresinden erişildi.
- Tiamiyu, M.A., Akkusah, H ve Tackie, S.N.B. (1999). Changes in perceptions and motivation of archives and library students during training at the University of Ghana. *Education for Information*, 17, 295-314. 15 Mayıs 2007 tarihinde EbscoHost veri tabanından erişildi.
- Wilde, M. ve Epperson, A. (2006). A survey of alumni of LIS distance education programs: Experiences and implications. *Journal of Academic Librarianship*, 32, 238-250. 10 Mayıs 2007 tarihinde ScienceDirect veri tabanından erişildi.
- Williams, J. (2002). *The student satisfaction approach: student feedback and its potential role in quality assessment and enhancement*. 24th EAIR Forum, 8-11 September 2002, Prague'da sunulan bildiri. 18 Mayıs 2007 tarihinde <http://www.uce.ac.uk/crq/presentations/eairprague2002james.pdf> adresinden erişildi.